

ПРЕЗ ОГНЕНОТО ИЗПИТАНИЕ НА АВРААМ- СВ. РАВНОАПОСТОЛЕН ЦАР БОРИС - МИХАИЛ ПОКРЪСТИТЕЛ БЪЛГРСКИ

С
в
.
к
н
я
з
Б
о
я
н
Е
н

равота

*Вярата, за която умирам сега, ще се разпространи и разшири из цялата Българска земя, макар вие да мислите да я задушите с моята смърт... и чисти свещеници чисто ще служат на чистия Бог, и ще се принесат жертви за хвала и изповедание на животворящата Троица. Идолите пък... и нечестивите храмове ще бъдат унищожени... като да не са съществували". С това пророчество на уста през 833 г. бил посечен св. **княз Боян Енравота**, първият мъченик за Христа от българския царски род, чичо на св. цар Борис.*

След чести неуспешни войни, глад и мор през 860 г. България се намирала в бедствено положение. За непризнаваната дотогава от никого езическа страна княз Борис виждал единствено спасение само в просвещаването ѝ в Христовата вяра. По време на една от войните с Византия бил взет като пленник от българите именитият монах Теодор Куфара. Неговата проповед открила за Борис същността на християнството. Няколко години по-късно, в знак на примирение между България и Византия били разменени пленници. Срещу Теодор Куфара Борис си върнал по-малката сестра, възпитана в православна вяра и кръстена в Константинопол. Тя продължила по-нататък да подготвя Борис за приемането на християнството. За неговото просвещаване допринесли и светите равноапостолни Кирил и Методий. Влияние върху цар Борис оказал и Константинополския патриарх св. Фотий, който след кръщението написал послание до младия български владетел. Това послание станало и първият катехизис на Българската църква.

Още с възцаряването си княз Борис виждал етническото разделение между славяни и

прабългари, премахването на което можело да се извърши само

По допущение на Бога, Който всичко устройва за наше добро и по Чийто съизволение се случват дори и бедствия, за да ни опомнят и обърнат към добродетелта, в България настъпил страшен глад. За да избави народа, Борис обявил война на Византия. След сключения мир получил загорската област, като срещу това се задължил да приеме заедно с народа си светото Кръщение. Така от бедствието се родило добро. Специално за покръстването от Константинопол бил изпратен архиерей. При кръщението князът бил наречен Михаил, по името на своя кръстник – византийския император Михаил III.

Великото дело започнало да се изпълнява без отлагане. Сбъднали се и в нашата родина библейските думи: *„Народът, който седеше в мрак, видя голяма светлина и за ония, които седяха в мрака и в сянка смъртна, изгря светлина“* (Ис. 9:2; Мат. 4:16). Пророчеството, изречено по Божие внушение от св. мъч. Княз Боян, след 32 години се сбъднало.

Както можело да се очаква, след такъв прелом в живота на цял народ, имало и недоволни. Знатни боляри, участващи в държавното управление, се наговорили да убият покръстения княз и да поставят пак езичник на неговото място. Те не желаели да приемат християнството, защото то им забранявало многоженство, налагало пост и строги нравствени изисквания. Те казвали, че князът им дал недобър закон. Болярският бунт, освен антихристиянски, се явявал и открита противодържавна дейност, опит за преврат и като такъв бил наказан строго, според законите на своето време. Със свои средства царят издигнал седем големи съборни храма в по-големите градове. Поискал от Константинопол богослужебни книги и християнски закони за Църквата и държавата. От тях бил създаден българският „закон судний людем“.

Цар Борис поискал от Константинополския патриарх да посочи първойерарх за България – патриарх или архиепископ, който да управлява новосъздадената Българска църква. Но като новопокръстен българският народ не бил още достатъчно зрял, за да получи свой архиепископ. След отказа от Константинопол цар Борис се обърнал със същата молба към Рим, но след тригодишни безуспешни преговори отново се обърнал към Константинопол. На Константинополския поместен събор през 896 г. (считан на Запад за VIII Вселенски) Българската църква се сдобила с архиепископ. Името му било Йосиф.

Българският народ все още не бил достатъчно просветен с евангелските истини, а

богослужението се извършвало на непонятния за повечето гръцки език поради липсата на преводна богослужебна книжнина. В грижата си за духовна просвета цар Борис изпращал в Константинопол млади българи на учение, ала те били малко на брой. Затова през 885 г. князът приел с радост и почит учениците на св. Кирил и Методий – светите Климент, Наум и Ангеларий. Всекидневно беседвал с тях, а и народът се тълпял да ги слуша. Скоро около 4000 образовани техни ученици започнали да заместват по места гръцките свещенослужители и да водят богослужението на славянски език.

Така равноапостолният ни свети княз Борис с Божието съдействие можал да види сбъднато желанието си България да има самостойна Църква и народно духовенство. През 889 година, като оставил престола на големия си син Владимир, св. княз Борис свалил царската си мантия и се облякъл в скромното монашеско расо. Той се поселил в манастира „Св. Пантелеймон“ край река Патлейна.

Цар Владимир се оказал недостоеен наследник. Той не само не водел неразумен и лекомислен живот, но мразел християнството, защото го изобличавало за злите му дела. Той дори предприел гонения срещу духовенството. След като известно време съветвал с кротост сина си, у цар Борис пламнала ревността на пророк Илия. Той снел от себе си монашеското расо, облякъл царската премяна и с верни хора около себе си излязъл срещу Владимир. Заповядал да го хвърлят в затвор и ослепят.

Св. цар Борис трябвало да мине през огненото изпитание на Авраама. Пред него стоял съдбоносен избор – или да пожертва сина си, или да обрече на вечна гибел току-що изведения от тъмнината народ. Царят-монах в наказанието, което наложил на сина си, проявил държавническа мъдрост. Не го оставил в тежки окови, от които можел да се освободи за нови безредици. Не го осъдил на доживотен затвор, откъдето можел да се измъкне за нов бунт. Батината ръка не можела да се вдигне и да убие сина. Затова Борис му подарил живота, но заповядал да го ослепят. По този начин го обезвредил за народа, но му дал и възможност за покаяние. Владимир бил наказан тук, та – разкаян, да бъде помилван от Господа, когато застане пред страшния Христов съд.

След отстраняването на Владимир от престола през 893 г. св. цар Борис свикал поместен събор в Преслав, на който обявил възцаряването на по-малкия си син Симеон. Така той умирал страната и отново се върнал в манастира. Макар и откъснат от държавните дела, продължил да следи развитието и управлението и в тежки моменти давал спасителни съвети на младия цар Симеон.

Още 14 години преживял несмущаван от размирици светият инок в манастира „Св. Пантелеймон“. На 2 май 907 г. свършили определените му от Бога дни и се преставил в Господа. Бог прославил Своя угодник с чудотворна сила, която се проявявала чрез светите му мощи, даруващи изцеления и разни чудодееания. Но поради многото ни грехове и поради превратностите в съдбата на многострадалния български народ, мощите на светия ни цар били безвъзвратно загубени. Константинополският патриарх Николай Мистик пише в писмо до цар Симеон: *„Сега Борис се намира със светците и предстои пред Бога, удостоен с велика похвала за делото, което той пред Бога е направил за българите...“* По молитвите на св. цар Борис-Михаил Небесният Всемилостив Цар да ни пази от зло и да ни дарува мир и духовен напредък, за да се величае името на Пресветата Троица в сърцата на вярващите българи во

веки. Амин.

Източник: bg-patriarshia.bg

Автор: Велеслав Малев публ. в „Църковен вестник“, бр. 17, 1993 г